

БИОБЭЛДМЭЛИЙН УЛСЫН НӨӨЦ БҮРДҮҮЛЭХ, ХАДГАЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ХЭВИЙН ХОРОГДОЛ ТООЦОХ, БИОАЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ЭГҮҮЛЭН ТАТАХ, УСТГАХ ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1. Энэхүү журмын зорилго нь мал, амьтны халдварт, гоц халдварт, шинэ болон дахин сэргэж буй өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхэд ашиглах биобэлдмэлийн улсын нөөцийг бүрдүүлэх, хадгалах, тээвэрлэх, хэрэглэх үеийн хэвийн хорогдлыг тооцох, биобэлдмэлийн үлдэгдэл, сав баглаа боодол болон бусад биоаюултай хог хаягдлыг эгүүлэн татах, халдваргүйжүүлэх, устгах үйл ажиллагааг зохицуулахад оршино.
- 1.2. Энэхүү үйл ажиллагаагаар биоаюулгүй байдлыг хангаж, хүний эрүүл мэнд, мал, амьтны эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчны аюулгүй байдлыг хамгаална.
- 1.3. Энэхүү журмыг Мал, амьтны эм, тэжээлийн нэмэлтийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.9 дэх хэсэг, Захиргааны ерөнхий хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хуулийн 13.10 дугаар зүйл болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид нийцүүлж хэрэгжүүлнэ.
- 1.4. Журмыг хэрэгжүүлэхдээ хуульд үндэслэх, ил тод, нээлттэй байх, шийдвэр нь үндэслэл бүхий байх, биоаюулгүй байдлыг хангах, хүний болон мал, амьтны эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчны аюулгүй байдлыг дээдлэх, эрсдэлд суурилсан удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг баримтална.
- 1.5. Энэхүү журам нь биобэлдмэлийн улсын нөөц бүрдүүлэх, хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, бүртгэх, хянах, биоаюултай хог хаягдлыг эгүүлэн татах, устгахтай холбогдох харилцаанд оролцогч төрийн байгууллага, хуулийн этгээд, мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгж, мэргэжилтэн болон бусад оролцогч этгээдэд хамаарна.

ХОЁР. БИОБЭЛДМЭЛИЙН УЛСЫН НӨӨЦ БҮРДҮҮЛЭХ

- 2.1. Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нь нөөц бүрдүүлэх биобэлдмэлийн жагсаалт, тоо хэмжээг мэргэжлийн зөвлөлийн зөвлөмжид үндэслэн жил бүр шинэчлэн батална.
- 2.2. Мал, амьтны халдварт, гоц халдварт, шинэ болон дахин сэргэж буй өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор ашиглах биобэлдмэлийн нөөцийг тархварзүйн нөхцөл байдал, бүс нутгийн онцлог, мал сүргийн тоо толгой, бүтэц, байршил, вакцинжуулалтын хамрагдалт зэрэг үзүүлэлтийг цогцоор нь харгалзан нөөцийн нэр төрөл, тоо хэмжээг тодорхойлж холбогдох хууль тогтоомжид заасан захиргааны актын хэлбэрээр баталгаажуулна.
- 2.3. Дотоодын үйлдвэрлэлээр хангах боломжгүй, гоц халдварт болон хил дамжин тархах өндөр эрсдэлтэй өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх биобэлдмэлийн нөөцийг бүрдүүлэхдээ дотоодын болон бүс нутгийн улс орнуудын өвчний тархварзүйн мэдээлэлийг харгалзан тогтооно.
- 2.4. Биобэлдмэлийн нөөц бүрдүүлэх үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага, албан тушаалтнууд нь холбогдох хууль тогтоомж, энэхүү журмын шаардлагыг мөрдөж,

нөөцийн төлөвлөлт, бүрдүүлэлт, хуваарилалтад ил тод байдал, хариуцлагыг хангаж ажиллана.

2.5. Өвчний гаралт, дэгдэлтээс шалтгаалан нөөцийн биобэлдмэлийг хэрэглэнэ. Өвчний гаралт тайван үед нөөцөлсөн биобэлдмэлийн хүчинтэй хугацаа дуусах тохиолдол байж болно.

2.6. Нөөцөлсөн биобэлдмэлийг “Мал амьтны эм, биобэлдмэлийн бүртгэл мэдээллийн цахим систем”-ээр бүртгэж, зарцуулалт, үлдэгдэлд хяналт тавина.

2.7. Нөөцийн биобэлдмэлийн хадгалалтын нөхцөл шаардлагыг энэхүү журмын 3 дугаар бүлгээр зохицуулна.

2.8. Нөөцөлсөн биобэлдмэлийн хадгалах хугацаа дууссан тохиолдолд энэхүү журмын 6 дугаар бүлгийн дагуу устгана.

ГУРАВ. БИОБЭЛДМЭЛИЙГ ХАДГАЛАХ

3.1. Мал, амьтны халдварт, гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх биобэлдмэлийг үйлдвэрлэгчийн хэрэглэх зааварт заасан хадгалалтын нөхцөл, температурын горимыг мөрдөж, зориулалтын агуулах, хөргүүртэй өрөө, хөргүүрт хадгална.

3.2. Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, биобэлдмэл үйлдвэрлэгч нь биобэлдмэлийг хадгалах зориулалтын агуулах, хөргүүртэй өрөө, тоног төхөөрөмжөөр бүрэн хангагдсан байх бөгөөд хадгалалтын горим зөрчсөнөөс үүсэх үр дагаврыг хариуцна.

3.3. Биобэлдмэлийг хадгалах зориулалтын агуулахгүй тохиолдолд шаардлага хангасан агуулах, тоног төхөөрөмж бүхий аж ахуй нэгжтэй гэрээний үндсэн дээр биобэлдмэлийг хадгална.

3.4. Биобэлдмэлийг агуулахад агаар сэлгэх боломжтой байдлаар хадгална.

3.5. Сум, дүүргийн мал эмнэлгийн тасаг болон гэрээт мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгж нь биобэлдмэлийг хадгалах зориулалтын суурин болон зөөврийн хөргүүр, хөргүүртэй агуулахын өрөөтэй байх бөгөөд хадгалалтын горим зөрчсөнөөс үүсэх үр дагаврыг хариуцна.

3.6. Биобэлдмэл хадгалах агуулах, хөргүүрийн өрөө, хөргүүрт биобэлдмэлээс өөр бараа, бүтээгдэхүүн хадгалахыг хориглоно.

3.7. Биобэлдмэл хадгалах явцад температурын горимыг өдөр тутам, эсхүл автомат бүртгэлийн системээр тасралтгүй хянаж, бүртгэл хөтөлж, биобэлдмэлийн чанар, аюулгүй байдлыг хангана.

3.8. Импортоор нийлүүлэгдсэн биобэлдмэл нь хүйтэн хэлхээний температурын хяналтын мэдрэгч, индикатортой ирсэн тохиолдолд түүний заалтыг улсын байцаагч шалгаж, биобэлдмэлийг “мал, амьтны эм, биобэлдмэлийн бүртгэл мэдээллийн цахим систем” болон санхүүгийн бүртгэлд шилжүүлнэ.

3.9. Биобэлдмэлийг бүх шатанд хадгалах явцад чанар, аюулгүй байдал алдагдсан, алдагдах нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд хариуцагч нь эрх бүхий албан тушаалтанд яаралтай мэдэгдэж, шуурхай арга хэмжээ авна.

3.10. Биобэлдмэлийг хадгалахдаа нэр төрөл, тоо хэмжээ, цувралын дугаар, үйлдвэрлэсэн болон хүчинтэй хугацаа, хадгалалтын хэмийн бүртгэл, орлого, зарлагын хөдөлгөөнийг бүртгэлийн журналд тухай бүр бүртгэнэ.

- 3.11. Биобэлдмэлийн хадгалах үеийн температурын хэмийг өдөр тутам хянаж, бүртгэлийг хөтөлнө.
- 3.12. Биобэлдмэлийн хадгалалтын температурын бүртгэл, орлого, зарлагын бүртгэл хөтлөлтөд мал эмнэлгийн хяналтын улсын байцаагч хяналт тавьж ажиллана.
- 3.13. Хадгалалтын горим алдагдсан, чанар аюулгүй байдал алдагдсан нь тогтоогдсон биобэлдмэлийг ашиглах, хадгалах, түгээхийг хориглож, биоаюултай хог хаягдалд тооцон энэ журмын дагуу устгана.

ДӨРӨВ. БИОБЭЛДМЭЛИЙГ ТЭЭВЭРЛЭХ

- 4.1. Мал, амьтны халдварт, гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх биобэлдмэлийг тээвэрлэхдээ үйлдвэрлэгчийн хэрэглэх зааварт заасан хадгалалтын горим, нөхцөлийг бүрэн хангаж, зориулалтын тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.
- 4.2. Биобэлдмэлийг тээвэрлэх тээврийн хэрэгсэл нь тээвэрлэлтийн үеийн хэмийг тасралтгүй хянах төхөөрөмж, эсхүл зайнаас цахим системээр хянах мэдрэгч (sensor)-ээр тоноглогдсон байна.
- 4.3. Хэрэв тээврийн хэрэгсэл нь температурын тасралтгүй хяналтын төхөөрөмжөөр тоноглогдоогүй тохиолдолд тээвэрлэлтийн явцад хэмийн хяналтыг мэргэжилтэн гүйцэтгэж, тодорхой давтамжаар (дор хаяж 4 цаг тутам) хэмийн бүртгэлийг хөтөлж баталгаажуулна.
- 4.4. Тээвэрлэлтийн үеийн хэмийн бүртгэлийг хоёр хувь үйлдэж, нэг хувийг хүлээн авагч байгууллагад, нөгөө хувийг мал эмнэлгийн хяналтын улсын байцаагчид тус тус хүлээлгэн өгнө.
- 4.5. Тээврийн хэрэгслээр биобэлдмэлийг агаар сэлгэх боломжтой байдлаар тээвэрлэнэ.
- 4.6. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн мал эмнэлгийн хяналтын улсын байцаагч нь тээвэрлэлтийн үеийн хэмийн бүртгэлийг хянаж, тэмдэглэл үйлдэн биобэлдмэлийг хүлээн авна. Хэрэв тээвэрлэлтийн горим алдагдсан нь нотлох баримт (температурын бүртгэл, мэдрэгчийн мэдээлэл зэрэг)-аар тогтоогдсон тохиолдолд тухайн биобэлдмэлийг хүлээн авахаас татгалзана.
- 4.7. Гэрээт мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгж нь биобэлдмэлийг хүлээн авснаас хойш мал, амьтанд хэрэглэж дуусах хүртэлх хугацаанд хүйтэн хэлхээний горимыг бүрэн хангаж, түүний зөрчлөөс үүсэх хохирлыг хариуцна.
- 4.8. Биобэлдмэлийн тээвэрлэлтийн явцад температурын горим алдагдаж, чанарын шаардлага хангахгүй болсон нь тогтоогдсон тохиолдолд тухайн биобэлдмэлийг ашиглахыг хориглож, биоаюултай хог хаягдалд тооцон энэ журмын дагуу устгана.
- 4.9. Тээвэрлэгч нь тээвэрлэлтийн явцад хүйтэн хэлхээний горим алдагдсанаас үүсэх хохирол, гарсан зардлыг бүрэн хариуцна.

ТАВ. БИОБЭЛДМЭЛИЙГ ХЭРЭГЛЭХ ҮЕИЙН ХЭВИЙН ХОРОГДОЛ ТООЦОХ

- 5.1. Биобэлдмэлийг задалсан, найруулснаас хойш тухайн биобэлдмэлийн хэрэглэх батлагдсан зааварт заасан хугацаанд бүрэн хэрэглэж амжаагүй үлдсэн болон зүү, тариур, лонхонд тунлагдаагүй /сорогдоогүй/ үлдсэн болон тариур шалгах үед шахагдсан биобэлдмэлийг хэвийн хорогдолд тооцно.

5.2. Мал, амьтны халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх биобэлдмэлийг мал, амьтанд хэрэглэх явцад үүсэх хэвийн хорогдлын нормативыг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын даргын тушаалаар батална.

5.3. Биобэлдмэлийн хэвийн хорогдлын нормативыг тогтоох судалгааг мал эмнэлгийн мэргэжлийн болон холбогдох судалгааны байгууллага, мэргэжлийн төрийн бус байгууллагуудын оролцоотойгоор гүйцэтгүүлнэ.

5.4. Гэрээт мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгж нь биобэлдмэлийн зарцуулалт, дархлаажуулалтын бүртгэл, тайланг гаргахдаа батлагдсан хэвийн хорогдлын нормативыг мөрдөж тооцно.

5.5. Хэвийн хорогдлын нормативыг мөрдсөн эсэхэд улсын байцаагч хяналт тавьна.

5.6. Хэвийн хорогдлын нормативыг үндэслэлгүйгээр хэтрүүлсэн, буруу тооцсон, эсхүл зориудаар зөрчсөн нь тогтоогдсон тохиолдлыг зөрчилд тооцож, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

ЗУРГАА. БИОАЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ЭГҮҮЛЭН ТАТАХ, УСТГАХ

6.1. Дараах биобэлдмэл, материалуудыг биоаюултай хог хаягдалд тооцно:

6.1.1. Хадгалалтын хугацаа дууссан,

6.1.2. Чанарын баталгаажуулалтгүй,

6.1.3. Монгол улсын малын эмийн бүртгэлд бүртгэгдээгүй, хуурамч, гарал үүсэл тодорхойгүй биобэлдмэл,

6.1.4. Хадгалалт, тээвэрлэлтийн горим алдагдсан,

6.1.5. Хил, гаалийн байгууллагаар бүртгэгдээгүй дотоодод нэвтрүүлсэн,

6.1.6. Хэрэглэсэн биобэлдмэлийн үлдэгдэл,

6.1.7. Хоосон сав,

6.1.8. Бусад

6.2. Энэ зүйлийн 6.1-д заасан биоаюултай хог хаягдлыг ашиглах, хадгалах, худалдах, түгээхийг хориглоно.

6.3. Мал эмнэлгийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нь биоаюултай хог хаягдлыг эгүүлэн татах, устгах ажлыг үйлдвэрлэгч, нийлүүлэгчтэй хамтран зохион байгуулна.

6.4. Мал эмнэлгийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын даргын баталсан стандарт ажиллагааны зааврын дагуу аюултай хог хаягдлыг устгах ажлыг зохион байгуулна.

6.5. Мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгж нь биобэлдмэлийг хэрэглэж дууссаны дараах үлдэгдэл, шил сав, вакцины үлдэгдэл зэрэг биоаюултай хог хаягдлыг бүртгэл, тэмдэглэл үйлдэн сум, дүүргийн мал эмнэлгийн тасагт хүлээлгэн өгнө.

6.6. Сум, дүүргийн мал эмнэлгийн тасаг нь хүлээн авсан биоаюултай хог хаягдлыг төвлөрүүлж, аймаг, нийслэлийн мал эмнэлгийн газарт хүлээлгэн өгнө.

6.7. Аюултай хог хаягдлыг дагалдах бичигт заасан хог хаягдал мөн эсэх, үл зохицол байгаа эсэхийг шалган гарын үсэг зурж, тулган хүлээн авна.

6.8. Аюултай хог хаягдлыг эгүүлэн татах, хүлээн авах зорилгоор тээвэрлэхдээ Засгийн газрын 2018 оны 116 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт “Аюултай хог

хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам"-ыг баримтлана.

6.9. Аймаг, нийслэлийн мал эмнэлгийн газар нь стандарт ажиллагааны заавар болон аюултай хог хаягдал устгах албан ёсны зөвшөөрөлтэй байгууллагаар устгах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

6.10. Биобэлдмэл үйлдвэрлэгч, нийлүүлэгч нь гэрээний дагуу хүлээн авсан, эгүүлэн татсан биоаюултай хог хаягдлыг холбогдох стандарт ажиллагааны заавар, шаардлагад нийцүүлэн ариутгаж, аюулгүй болгон устгана.

6.11. Биоаюултай хог хаягдлыг устгахдаа комисс томилж, үйл ажиллагааг баримтжуулан устгалын актын үйлдэж, зураг, бичлэг зэрэг нотлох баримтаар баталгаажуулна.

6.12. Устгалын акт нь устгасан бүтээгдэхүүний нэр төрөл, тоо хэмжээ, цувралын дугаар, устгалын арга, огноо, байршил, комиссын бүрэлдэхүүн, оролцогч этгээдийн гарын үсгийг агуулсан байна.

6.13. Биоаюултай хог хаягдлыг устгасан тухай тэмдэглэл, нотлох баримтыг дээд шатны байгууллагад тухай бүр тайлагнаж, архивлана.

6.14. МЭЭГ, АНМЭГ-аас аюултай хог хаягдлыг хадгалах, устгах, эгүүлэн татах, үйл ажиллагааны талаар оролцогчдод сургалт зохион байгуулна.

6.15. Биоаюултай хог хаягдлыг устгаагүй, буруу хадгалсан, хууль бусаар ашигласан, устгалын бүртгэл, акт хөтлөөгүй үйлдлийг хууль зөрчсөнд тооцож, Зөрчлийн тухай хуулийн 13.10 дугаар зүйлд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

ДОЛОО. ЖУРМЫН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ

7.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын бүх шатны мал эмнэлгийн хяналтын улсын (ахлах) байцаагч хяналт тавина.

7.2. Мал эмнэлгийн хяналтын улсын (ахлах) байцаагч нь биобэлдмэлийн улсын нөөц бүрдүүлэх, хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, хэвийн хорогдол тооцох, биоаюултай хог хаягдлыг эгүүлэн татах, устгах үйл ажиллагаанд төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалт явуулна.

7.3. Хяналт шалгалтын явцад илэрсэн зөрчлийг тогтоосон хугацаанд арилгуулах талаар албан шаардлага, дүгнэлт, акт үйлдэж, холбогдох этгээдэд хүргүүлэн хэрэгжилтийг хянанна.

7.4. Иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагаас ирсэн мэдээлэл, гомдлыг хянан шийдвэрлэж, хариу мэдэгдэнэ. Мэдээлэгчийн нэрийг нууцалж, хамгаалах арга хэмжээ авна.

7.5. Хадгалалт, тээвэрлэлтийн горим зөрчсөнөөс үүсэх үр дагаврыг гэрээлэгч талуудын буруутай тал хариуцна.

7.6. Энэхүү журмыг зөрчсөн үйлдэл нь Зөрчлийн тухай хуулийн 13.10 дугаар зүйлд заасан зөрчилд хамаарах бөгөөд тухайн зөрчилд холбогдох этгээдэд хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.